

Sygn. akt IV CSK 467/13

POSTANOWIENIE

Dnia 28 stycznia 2014 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Katarzyna Tyczka-Rote

w sprawie z powództwa E. G.
przeciwko A. [...] Spółce z ograniczoną odpowiedzialnością w L.
o zobowiązanie do złożenia oświadczenia woli,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 28 stycznia 2014 r.,
na skutek skargi kasacyjnej powódki
od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...]
z dnia 28 marca 2013 r., sygn. akt I ACa [...],

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Powódka E. G. wniosła skargę kasacyjną od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...] z dnia 28 marca 2013 r. oddalającego jej apelację od oddalającego jej powództwo wyroku Sądu Okręgowego w L. z dnia 17 października 2012 r. Powódka domagała się zobowiązania pozwanego A. [...] spółki z o.o. w L. do złożenia oświadczenia woli, że jako właściciel nieruchomości gruntowej ustanawia i przenosi na rzecz powódki odrębną własność oznaczonego w pozwie lokalu mieszkalnego, składającego się z dwóch pokoi, kuchni i łazienki o łącznej powierzchni użytkowej 47,16 m², położonego na trzecim piętrze budynku, wraz z pomieszczeniami przynależnymi tj. strychem o pow. użytkowej 39,15 m² oraz piwnicą o pow. 2,32 m², a także z odpowiednim udziałem we współwłasności zabudowanej działki o powierzchni 2581 m² położonej w L. przy ul. S. [...] i udziałem w częściach wspólnych budynku i urządzeń nie służących do wyłącznego użytku poszczególnych właścicieli - za cenę 176.201,63 zł, a powódka ten lokal wraz z prawami z nim związanymi za taką cenę nabywa. Pierwszy wyrok w tej sprawie zapadł 30 grudnia 2009 r. - Sąd Okręgowy w L. oddalił powództwo uznając, że pozwany nie jest już właścicielem spornego lokalu, gdyż zbył go innym osobom. Sąd Apelacyjny w [...] oddalił apelację powódki od tego wyroku. Przyjął, że zbycie lokalu nastąpiło w toku sprawy, wobec czego zastosowanie znajduje art. 192 pkt 3 k.p.c. i nie ma przeszkód, aby orzekać o roszczeniu powódki, niemniej roszczenie to nie może zostać uwzględnione, ponieważ doszło do skutecznego odstąpienia od umowy przedwstępnej sprzedaży lokalu na podstawie art. 491 § 1 k.c., ewentualnie także na podstawie art. 492 k.c., z uwagi na ziszczenie się zawartego w umowie przedwstępnej warunku, w postaci odmowy zawarcia umowy przedwstępnej przez powódkę pomimo dwukrotnego pisemnego wezwania.

Sąd Najwyższy uwzględnił skargę kasacyjną powódki i uchylił wyrok Sądu Apelacyjnego, wskazując w uzasadnieniu, że Sąd Apelacyjny nie poczynił koniecznych ustaleń faktycznych pozwalających ocenić, czy nastąpiło skuteczne odstąpienie od umowy przez pozwanego. Sąd ten dokonał ponadto wykładni art. 492 k.c. wskazując, że pojęcie „termin ściśle oznaczony” nie może być

rozszerzane na warunek. Sąd Apelacyjny – rozpatrując sprawę po raz kolejny uchylił wyrok Sądu Okręgowego i przekazał mu sprawę do ponownego rozpoznania, nakazując zbadanie skuteczności odstąpienia od umowy przez pozwanego na podstawie art. 491 § 1 k.c., wskazując na pisma, które należy poddać ocenie i zalecając ustalenie, czy powódka uchylała się od zawarcia umowy. Sąd Okręgowy ponownie oddalił powództwo stając na stanowisku, że wystąpiły przesłanki uprawniające pozwanego do odstąpienia od umowy. Powódka odmawiała zawarcia umowy z powodu różnicy w interpretacji pomiarów, co nie było uzasadnione, podobnie jak zastrzeżenia powódki co do sposobu wykończenia strychu. Popadła więc w zwłokę w wykonaniu umowy, pozwany kilkakrotnie wzywał ją do zawarcia umowy i wyznaczał dodatkowe terminy, a ostatecznie złożył oświadczenie o odstąpieniu od umowy, które powódka otrzymała w 2008 r. przy pozwie w sprawie o opróżnienie lokalu.

Sąd Apelacyjny zaakceptował ustalenia i wnioski prawne Sadu Okręgowego, przeanalizował zarzuty apelacji i nie stwierdził ich zasadności.

W skardze kasacyjnej opartej na obydwu podstawach z art. 398³ § 1 k.p.c. powódka zarzuciła naruszenie przepisów postępowania – art. 386 § 6 k.p.c., art. 316 § 1 w zw. z art. 233 § 1 i art. 227 k.p.c., art. 328 § 2 k.p.c. i art. 395 k.p.c., wskazała także na naruszenie prawa materialnego przez błędną wykładnię art. 65 § 2 k.c., niezastosowanie art. 61 k.c., art. 56 oraz art. 60 k.c. w zw. z art. 65 § 2 k.c., błędna wykładnia art. 491 § 1 k.c. oraz tego przepisu w zw. z art. 476 § 2 i art. 354 § 2 k.c., a także przez niezastosowanie art. 64 k.c. oraz art. 9 ustawy z dnia 24 czerwca 1994 r. o własności lokali. Wniosła o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna ukształtowana została w przepisach kodeksu postępowania cywilnego jako środek odwoławczy o szczególnym charakterze, nakierowany na ochronę interesu publicznego przez zapewnienie rozwoju prawa i jednolitości wykładni oraz usunięcie z obrotu prawnego orzeczeń wydanych w postępowaniu dotkniętym nieważnością lub oczywiście wadliwych, nie zaś jako ogólnie dostępny środek zaskarżenia orzeczeń nie satysfakcjonujących stron.

Realizacji tego celu służy instytucja tzw. przedsądu, ustanowionego w art. 398⁹ k.p.c., w ramach którego Sąd Najwyższy dokonuje wstępnej oceny sprawy przedstawionej mu ze skargą kasacyjną. Zakres przeprowadzanego badania jest ograniczony do kontroli, czy w sprawie występują przewidziane w art. 398⁹ § 1 pkt 1 - 4 k.p.c. okoliczności uzasadniające przyjęcie skargi do rozpoznania. Skarżąca uzasadniła potrzebę przyjęcia jej skargi wystąpieniem przesłanek przewidzianych w art. 398⁹ § 1 pkt 1 i 4 k.p.c. to znaczy ujawnieniem się w sprawie istotnego zagadnienia prawnego oraz oczywistą zasadnością wniesionej skargi. Dostrzeżone zagadnienie powódka ujęła w pytaniu, czy wierzyciel jest uprawniony do odstąpienia od umowy, gdy dłużnik spełnia swoje zobowiązanie już po upływie terminu określonego przez wierzyciela pod rygorem odstąpienia od umowy, a przed takim odstąpieniem w sytuacji, gdy wierzyciel nie wykaże, że świadczenie dłużnika pozostającego wcześniej w zwłoce utraciło dla wierzyciela całkowicie lub w przeważającym stopniu znaczenie. Oczywistą zasadność wniesionej skargi powódka łączy z kolei z naruszeniem przez Sąd Apelacyjny art. 386 § 6 k.p.c. w zakresie ustaleń faktycznych i oceny prawnej momentu odstąpienia od umowy, sporządzeniem przez Sąd drugiej instancji wadliwego uzasadnienia oraz niezastosowaniem przez ten Sąd art. 65 § 2 k.c. w zakresie ustalenia obowiązków umownych pozwanego.

Zagadnienie, którego wyjaśnienie skarżąca uważa za istotne, nie spełnia wymaganych kryteriów, to znaczy nie dotyczy abstrakcyjnie ujętych kwestii nowych, nierozwiązanych dotąd w orzecznictwie, ważnych dla rozwoju prawa, bądź też o precedensowym charakterze. Wykładnia art. 491 § 1 k.c. nie nasuwa wątpliwości wskazywanych przez skarżącą, skoro z przepisu wynika jednoznacznie zakres uprawnień strony w razie zwłoki drugiej strony w wykonaniu zobowiązania z umowy wzajemnej – strona ta może wyznaczyć drugiej stronie dodatkowy termin do wykonania z zagrożeniem, iż w razie bezskutecznego upływu wyznaczonego terminu będzie uprawniona do odstąpienia od umowy. Może również bądź bez wyznaczenia terminu dodatkowego bądź po jego bezskutecznym upływie żądać wykonania zobowiązania i naprawienia szkody wynikłej ze zwłoki. Zatem w wypadku bezskutecznego upływu dodatkowego terminu wyznaczonego do wykonania zobowiązania po stronie wierzyciela pozostaje inicjatywa co do

dalszego postępowania i swoboda wyboru odstąpienia od umowy lub dochodzenia jej wykonania; dążenie strony, która nie dotrzymała dodatkowego terminu, do wykonania umowy nie ma prawnego znaczenia. Przedstawione zagadnienie nie wpływa przy tym na sposób rozstrzygnięcia sprawy, skoro z ustaleń faktycznych wynika, że odstąpienie nastąpiło zanim powódka wyraziła wolę zawarcia umowy.

Skarżący nie wykazał też, aby podniesione przez niego w skardze zarzuty cechowała zasadność oczywista, a więc dostrzegalna bez pogłębionych badań. Wywody skarżącej jakoby Sąd Apelacyjny naruszył w jednoznaczny sposób art. 386 § 6 k.p.c. ponieważ dokonał odmiennej oceny faktycznej i prawnej momentu odstąpienia przez pozwaną od umowy są chybione, skoro Sąd ten nie czynił wcześniej podobnych ustaleń, lecz nakazywał dokonanie ich Sądowi pierwszej instancji. Zarzut wadliwości uzasadnienia polegającego na pominięciu okoliczności przemawiających za tym, że oświadczenie pozwanej zostało doręczone powódce 29 maja 2009 r. nie uwzględnia faktu przeanalizowania przez Sąd Apelacyjny znaczenia tego twierdzenia powódki. Wreszcie zarzut niezastosowania art. 65 § 2 k.c. w zakresie obowiązków pozwanego pomija treść rozważań Sądów obu instancji w zakresie wykładni umowy przedwstępnej stron.

W sprawie nie wystąpiły więc przesłanki, którymi skarżąca uzasadniła potrzebę rozpatrzenia jej skargi.

Okoliczności sprawy nie wskazują także, aby zachodziły inne podstawy przewidziane w art. 398⁹ § 1 k.p.c. Z tych przyczyn Sąd Najwyższy odmówił przyjęcia tej skargi do rozpatrzenia.

aw

jw